

do□co _ mo□mo _ србија

међународна радна група за
документацију и заштиту
грађевина, места и целина
модерног покрета

Минимални документациони досије 2003

Саставила: национална радна група Србије

0.1. ФОТОГРАФИЈА ОБЈЕКТА

0.1. **Наслов фотографије**

Музеј радничког покрета и народне револуције Војводине

0.2. **Извор**

Реља Иванић

0.3. **Датум**

Јануар-фебруар 2017. године

Шифра у локалној бази података
REC-RS-021-b-0006

1. ИДЕНТИТЕТ ОБЈЕКТА

1.1.	Данашњи назив објекта
Музеј савремене уметности Војводине (МСУВ)*
*МСУВ није једини корисник објекта	3
1.2.	Варијантни или претходни/оригинални назив
Музеј радничког покрета и народне револуције Војводине
Музеј социјалистичке револуције/Музеј револуције
Историјски музеј Војводине	4
1.3.	Назив улице и број
Дунавска бр. 37	5
1.4.	Град
Нови Сад	6
1.5.	Покрајина
Војводина	7
1.6.	Поштански број
21000	8
1.7.	Држава
Република Србија (изграђено у СФРЈ)	9
1.8.	Позиција у оквиру глобалног позиционог система
45°15'23.3" N 19°51'10.7" E	10
1.9.	Класификација/типологија
REC – Рекреација (култура, едукација, друштвена окупљања)	11
1.10.	Статус и датуми заштите
-	12

2. ИСТОРИЈАТ ОБЈЕКТА

2.1.	Оригинални нацрт/намена
Музеј радничког покрета и народне револуције у Новом Саду основан је 1956. године са седиштем у Петроварадину. Врло брзо након оснивања Музеј је прерастао своје просторне капацитете адаптираног објекта и одлучено је да се Музеј пресели у своју зграду у Новом Саду. Конкурс за новосадски Музеј радничког покрета и народне револуције, расписан 8. септембра 1959.године, и на њему није додељена прва и друга награда, него су две једнаковредне треће награде додељене Ивану Витићу и тиму загребачких архитеката Здравко Гмајнер и Стјепан Милковић са сарадницима Божидаром Кондрешом и Анђелком Ресником. И поред тога, за извођење је одабран Витићев рад, који је и у реализацији остао концепцијски близак конкурсном решењу, а које је црпило идеје социјалистичког типа музеја из модернистичког вокабулара, слично Магашевом пројекту Музеја револуције у Сарајеву. Основни узор овог система указују на одређене релације ка Корбизјеовом „музеју непрекидног раста" (<i>Musée à croissance illimitée</i>): слободно | 13 |
|------|--|----|

приземље на стубовима, изложбени простор у оквиру једне етаже, спирални ток кретања као интерпретација Корбизјеове спирале, слободни унутрашњи простор у средишту куће, систем осветљавања простора.

- 2.2. **Датуми: наруџбина/завршетак** 14
Једноставни конкурс: 8. септембар 1959.
14. септембар 1960. Решење Комисије за ревизију грађевинских објеката о одобрењу Главног пројекта
1961. планирани рок завршетка радова (обележавање двадесетогодишњице револуције)
1969-1970. Постепено усељавање објекта
- 2.3. **Пројектанти архитектуре и други пројектанти** 15
Идејни пројекат/конкурсно решење: Иван Витић, Загреб
Главни пројекат: Архитектонски биро Витић (Arhitektonski bureau Vitić-atelier za urbanizam i arhitekturu), инг.арх Иван Витић, одговорни пројектант
- 2.4. **Остале особе или догађаји везани за објекат** 16
-
- 2.5. **Значајне измене са датумима** 17
1960. су отпочети радови на изради пројектне документације
1961. је продужен рок за изградњу објекта.
1969. објекат је усељен;
1992. спајање Историјског музеја Војводине и Музеја радничког покрета и револуције у Музеј Војводине; у Витићевом објекту је остало оделење за новију историју Музеја Војводине, архивска и музејска грађа Музеја револуције, и део библиотеке.
2001. Музеј савремене уметности Војводине почиње да користи део објекта за своју делатност;
13. мај 2009. Одлука Извршног већа АП Војводине о смештају Музеја савремене уметности Војводине у објекту
- 2.6. **Данашња намена** 18
Објекат користи претежно Музеј савремене уметности Војводине; неке делове користи Музеј Војводине; део депоа користи се као складиште Радио телевизије Војводине.
- 2.7. **Постојеће стање** 19
Оригинални изглед објекта из 1969. године је у највећој мери очуван. У објекту су вршена прилагођавања простора новом кориснику, у више наврата, што је резултовало у фрагментацији јединственог изложбеног простора сталне поставке. Пошто је у употреби, објекат се редовно одржава. Извршене су измене стаклених портала улазне партије и у делу објекта са канцеларијама, али је одабир нових преграда био у складу са основним концептом објекта. На самој фасади није било санационих радова. У најлошијем стању налази се прилазни плато од "клинкер" опеке која је у лошем стању, и који захтева савремени приступ његовој обнови, уз пажљиво разматрање околног простора.

3. ОПИС

3.1. Општи опис

20

Објекат је концептуализован као слободностојећи атријумски објекат, који се налази на парцели између Музеја Војводине и Дома ЈНА. Парцела је имала довољан просторни капацитет да се објекат разматра као слободностојећи и успостави нови архитектонски језик, иако се налази између два објекта са израженим стилским карактеристикама. Сам локалитет је денивелисан у односу на регулацију Дунавске улице и улице Милоша Бајића, на које излази парцела.

Прилазни плато објекта успоставља функционалну везу између Музеја и Дунавске улице, и формира јавни простор испред њега, уз проширење сутеренских просторија испод самог платоа. Технички простори Музеја налазе се у најнижој етажи (које аутор назива ниско приземље), која се из Дунавске улице перципира као подрум (+76,50), а због специфичне конфигурације терена је реализована као етажа на самом терену. Обезбеђен је колски приступ самом објекту и службени улаз са коте +76,50. Са приступног платоа (+80,15) улази се у главни хол објекта из којег се протежу комуникације ка изложбеном простору у подруму и спрату. Систем степеништа представља посебан просторни акценат. У приземљу су смештене канцеларије управе и служби музеја, кино сала, тоалети и гардероба посетилаца. Уређени унутрашњи атријум објекта представља посебну вредност приземне партије и разматран је као изложбени простор у оригиналном пројекту. На спрату се налазе изложбени простори за сталну и повремену поставку, који се данас користе у другачијем режиму: простор повремене поставке користи се као "Галерија С", док је простор сталне поставке делимично коришћен за потребе МСУВ, као "Галерија Н", а у другом делу је део сталне поставке Музеја Војводине.

У погледу ликовне обраде "објекат је замишљен без вањског оплочења прочеља, без жбуке, из голог рустичног бетона у појасу прочеља 1. ката који лежи посредством стаклене траке прозорских отвора приземља на постаменту од клинкер и препека опеке у разним тоновима. Аутор жели на овакав економичан, а ефикасан начин постићи дојам непосредне и голе стварности".

3.2. Конструкција

21

Конструкција објекта је армирано бетонски скелетни систем у горњем делу, са армирано-бетонским зидовима у доњем делу (подрумска етажа). У читавом објекту успостављен је квадратни растер који дефинише распоне у оба правца од 6.6м. Објекат је темељен на пуној армирано-бетонској плочи, јер је носивост терена слаба. Конструкција крова је сложена због задовољавања услова природног индиректног осветљења постављањем хоризонталне траке прозора у простору између армирано бетонске кровне "капе", којом се задовољени услови одводњавања атмосферске воде, и затвореног спратног кубуса.

3.3. Контекст

22

Објекат се налази у центру града, у Дунавској улици, у непосредној близини шеталишта уз Дунав. Заједно са објектом Музеја Војводине, зградом Покрајинског архива и Дома ЈНА, формира зону институција културе, која још увек није уобличена у јединствену амбијенталну и функционалну целину, а чији је урбани и културни потенцијал изузетан. Простор између зграде Музеја револуције и Музеја Војводине тема је различитих урбанистичких интерпретација, а посебно зона уз улицу Милоша Бајића. Увођењем модерног архитектонског језика зграде Музеја, успостављен је нови наративни слој на локацији која је препознатљива по стилским карактеристикама варошке архитектуре на прелазу векова. Посебну вредност има визура из улице Иве Лоле Рибара.

4. ВРЕДНОВАЊЕ

4.1. Техничка вредност

23

Конструкцијски концепт објекта представља стандард изградње објеката културе у периоду југословенског модернизма – скелетни армирано-бетонски систем, препуштене етаже, и доследно спроведени функционално-естетски захтеви обликовања. Посебну вредност представља обрада фасаде главног изложбеног простора – „лебдећег кубуса“, који своју монументалност црпи из „искрене“ обраде фасаде у натур-бетону. Витраж који представља једини ликовни елемент овог кубуса један је од ретких примера ове ликовне технике у Новом Саду.

4.2. Друштвена вредност

24

Иако је објекат променио неколико корисника у свом постојању, његова основна функција приказивање баштине скорије историје у највећој мери је очувана. У том погледу, објекат у континуитету представља значајну тачку културне продукције града, и изнова се актуелизује кроз нове кориснике и специфичности њиховог излагачког садржаја. Ова његова улога посебно је значајна данас, када МСУВ има динамичан програм и веома истакнуту позицију у вредновању и приказивању савремене уметничке продукције.

4.3. Културна и естетска вредност

25

Објекат Музеја радничког прокрета и народне револуције представља један од неколико објеката наменски пројектованих за овај тип музеја (Музеј у Сарајеву Бориса Магаша, Музеј у Ријеци Невена Шегвића, нереализовани музеј у Београду Вљенцеслава Рихтера). С обзиром на то, пројектом се материјализује јединствени пројектни задатак – архитектонски објекат за институцију са „сасвим одређеним политичким, научним и одгојним задацима“, у којем се баштини и излаже материјал везан за народноослободилачку борбу и револуцију, и који, као такав, треба да успостави нове естетичке, симболичке, идеолошке, културолошке и архитектонске вредности. Како успостављени модернистички курс архитектуре нема јасно истражена искуства монументалне архитектуре, већина ових објеката ослања се на искуства европске и светске касне модерне, која је довољно прогресивна да одговори на овакав истакнути архитектонски задатак. Иако ће јаснију типолошку диференцијацију донети тек нереализовани објекат музеја на Новом Београду Вјенцеслава Рихтера, Музеј у Новом Саду, слично Музеју у Сарајеву, сведочи о успостављању тог искуства.

Естетске вредности објекта почивају управо на финој интерпретацији модерног језика и чисте урбане композиције, где је „снажним, једноставним и увјерљивим кубусом Музеја органска целина и велика скулптура као и низ копања за заставе на прилазној платформи.“

4.4. Историјска вредност

26

Музеј револуције антиципиран је као нови тип институције која је одраз специфичних потреба југословенског самоуправног друштва и изражене потребе да се тековине револуције баштине као (културно-историјске) вредности. Стога, зграда Музеја револуције представља значајан показатељ друштвених, културолошких, идеолошких и естетичких вредности периода југословенског модернизма. Уз неколико објеката тог периода (Жилников Студио М, Куртовићеву Спомен збирку Павла Бељанског, Јацкијевичев конкурсни рад за Српско народно позориште) сведочи о друштвеним задацима архитектуре и друштвеним вредностима, генерално.

4.5. Генерална оцена

27

Кућа Музеја револуције прецизно рефлектује вредности архитектуре југословенског модернизма, те свој изразит друштвено-идеолошки програм материјализује управо у снажно интернационалном кључу. Њене програмске основе – музеј који на савремен и прогресиван начин баштини и презентује вредности револуције - реализоване су кроз модерну концепцију простора, једноставан функционални концепт, пажљив одабир материјала, без изразите револуционарне реторике, што је, заузврат, омогућило објекту да се уз мало физичких интервенција актуелизује у претходних педесет година. Иако сам објект има врло нејасну позицију у Витићевом генералном опусу, он се у новосадској средини препознаје као изузетно архитектонско дело. Слободностојећа позиција на парцели и пространи прилазни плато доприносе његовој монументалности, упркос релативно скромним димензијама. Иако је дуг и турбулентан процес изградње донекле компромитовао његов друштвени значај, он је успоставио јасне релације према контексту у којем је настао. Објектом су реализоване основне идеје Витићевог пројекта, уз мања одступања у подрумској етажи и техничкој опреми објекта. Тренутна функција објекта можда у највећој мери одговара генералном приступу овом типу – стварања савременог и прочишћеног простора који одговара на различите потребе савременог тренутка, где се архитектуром додатно подцртава припадање модерном и прогресивном. Препознавање и очување оригиналних вредности објекта од суштинског је значаја у свим реконструкционим и санационим захватима који се буду предузимали.

5. ДОКУМЕНТАЦИЈА

28

5.1. Главне референце

1. ПОКРАЈИНСКА КОМИСИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ГРАЂЕВИНСКИХ ПРОЈЕКТАТА, Главни пројекат за Музеј револуције у Новом Саду, Архив Војводине, РС 002 Ф.289.
2. Јахиел Финци, „Уз конкурс за израду идејног пројекта зграде Музеја народне револуције у Новом Саду”, Архитектура урбанизам 1, бр.1 (1960): 34-35.
3. Слободан Јовановић, ДаНС

5.2. Визуелни материјал у прилогу

29

Прилог 1: Савремене фотографије: Реља Иванић
Прилог 2: Планови, пресек и изглед из Главног пројекта

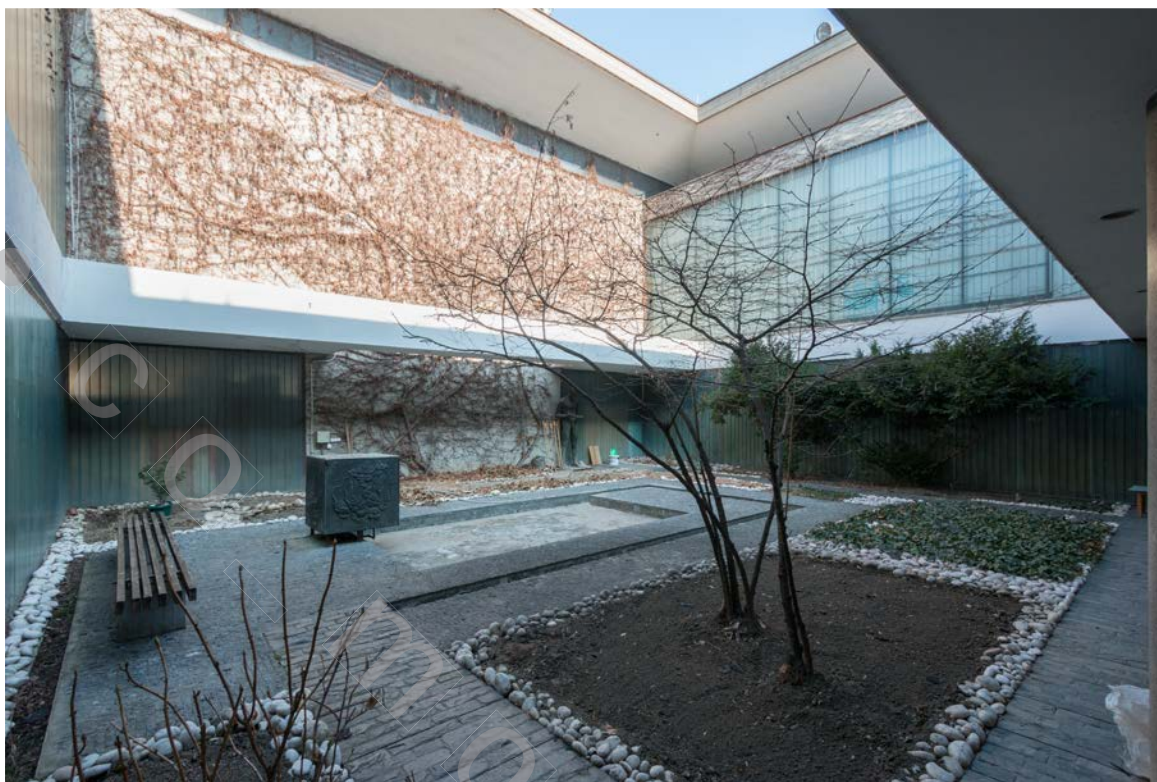
5.3. Подносилац извештаја/датум

30

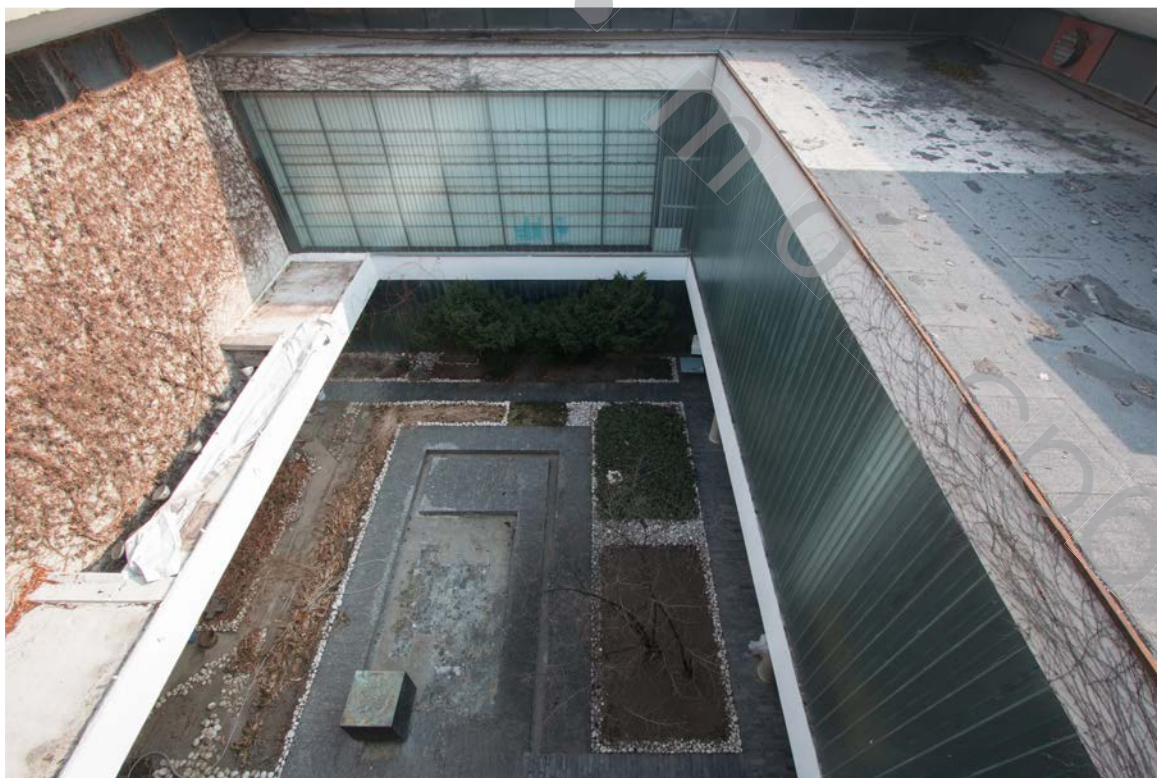
Др Драгана Константиновић, дипл.инж.арх.
Слободан Јовић, дипл.инж.арх.
Александар Беде, дипл.инж.арх.
Маја Момиров, дипл.инж.арх.

Мај 2017.

Прилог 1: Савремене фотографије: Реља Иванић

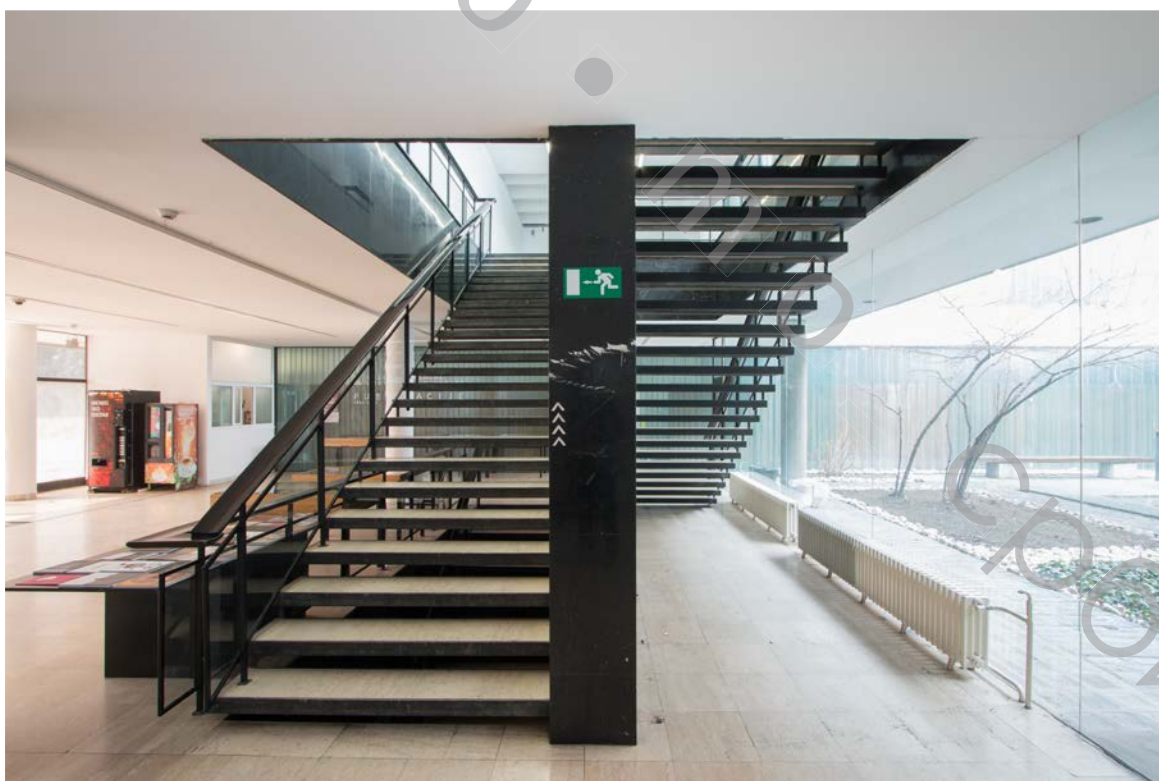
Атријум

Атријум, снимано са крова зграде

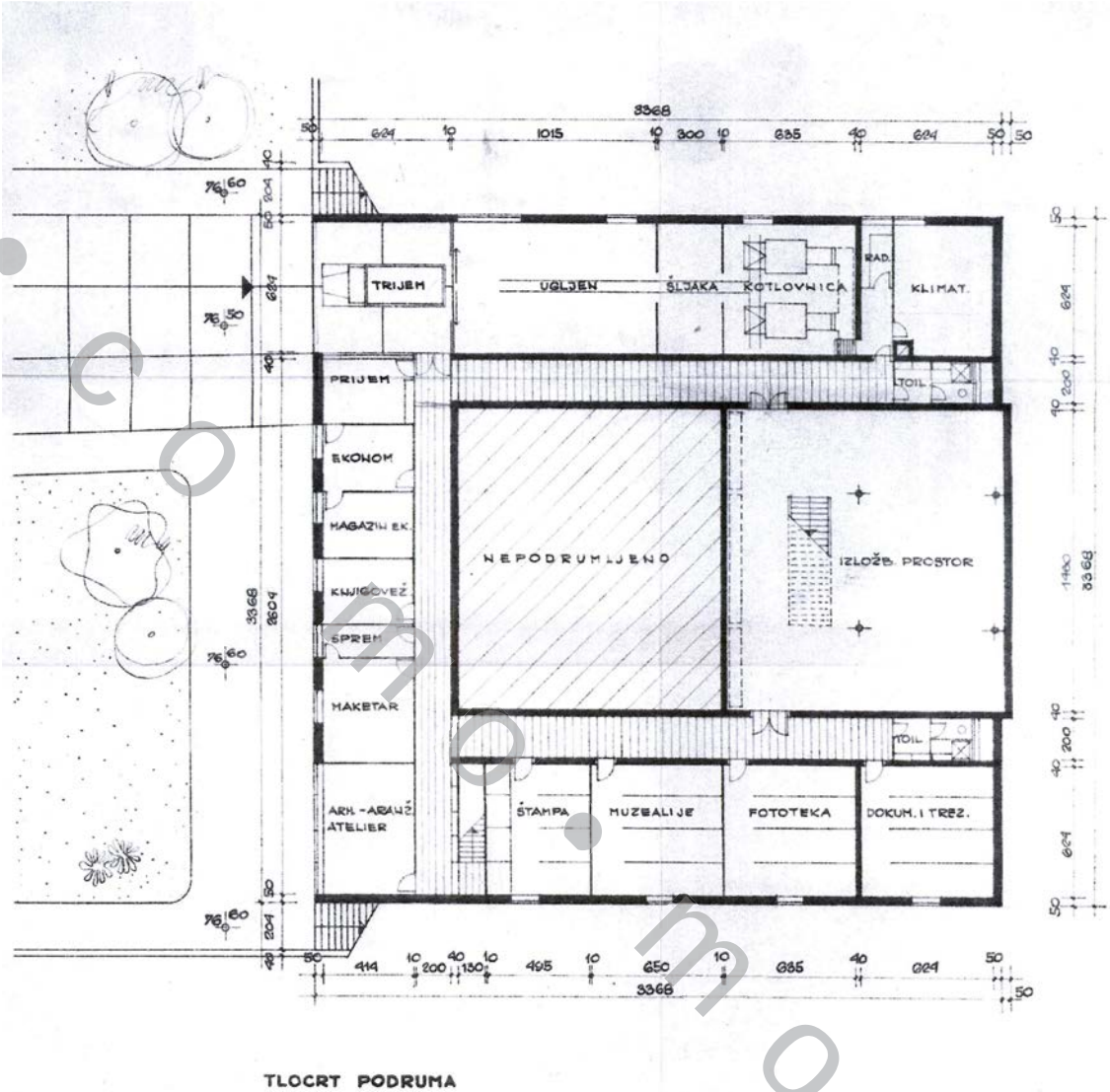

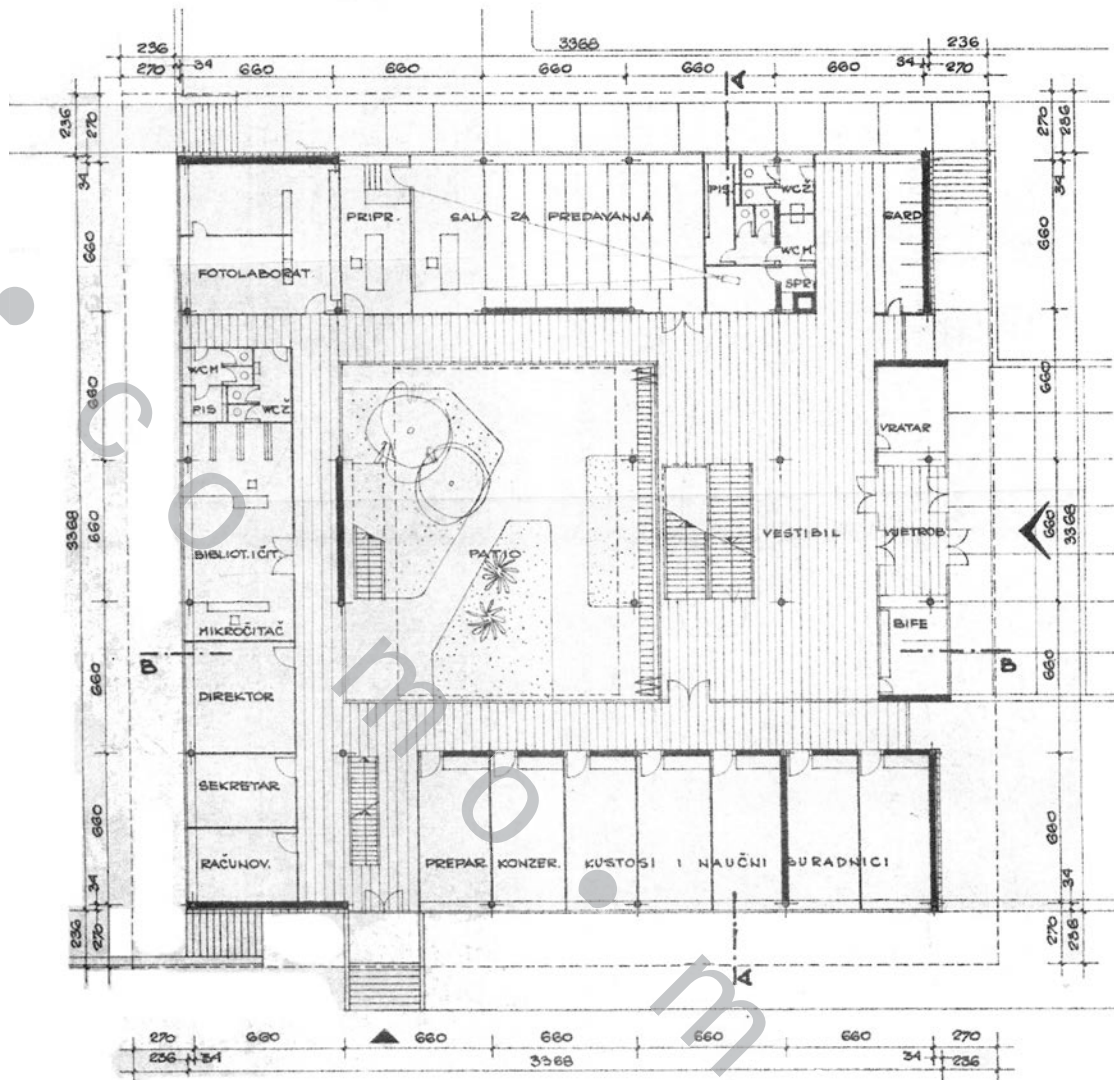
Детаљи ентеријера

Детаљи ентеријера

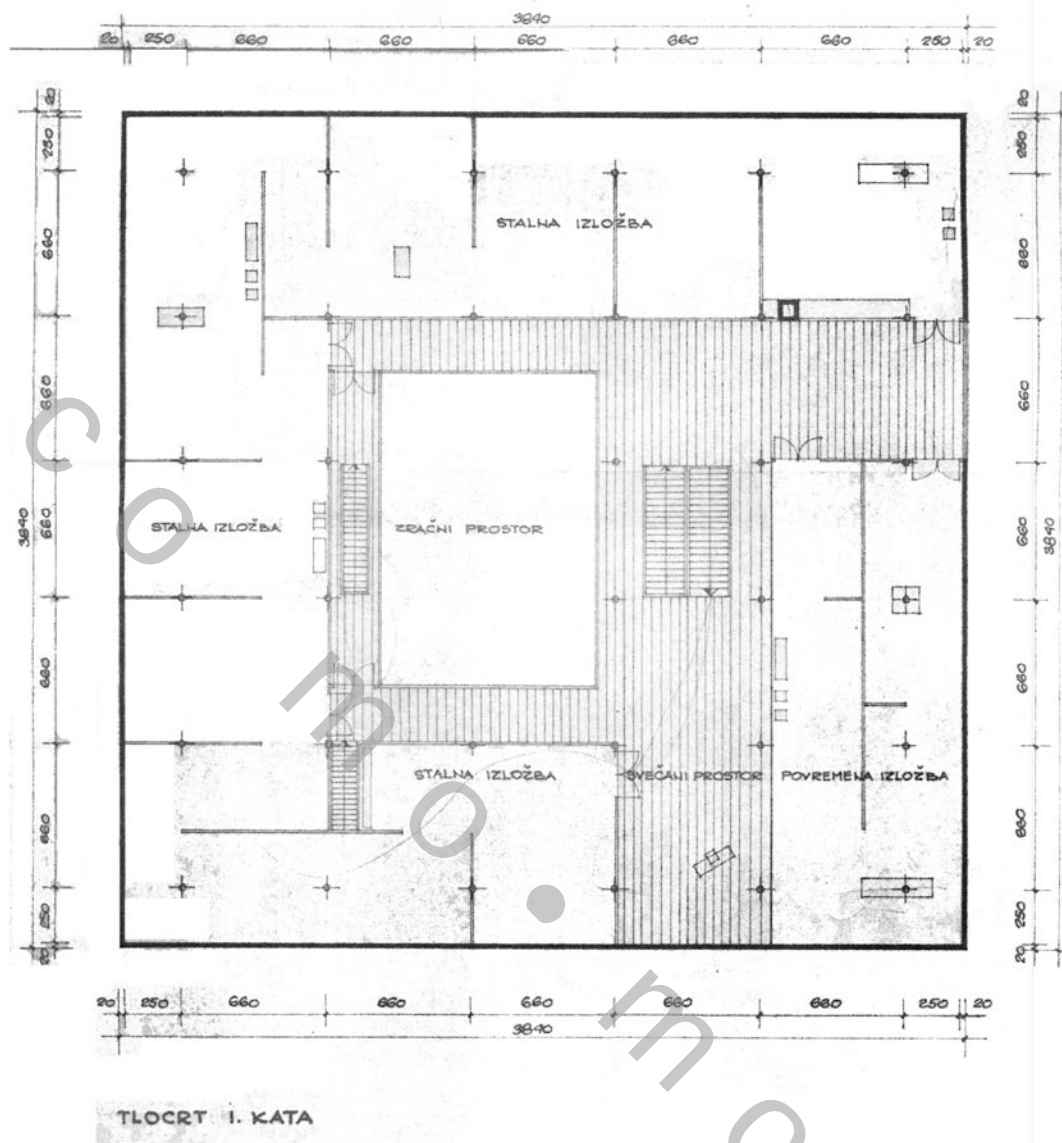
Прилог 2: Планови, пресек и изглед из Главног пројекта

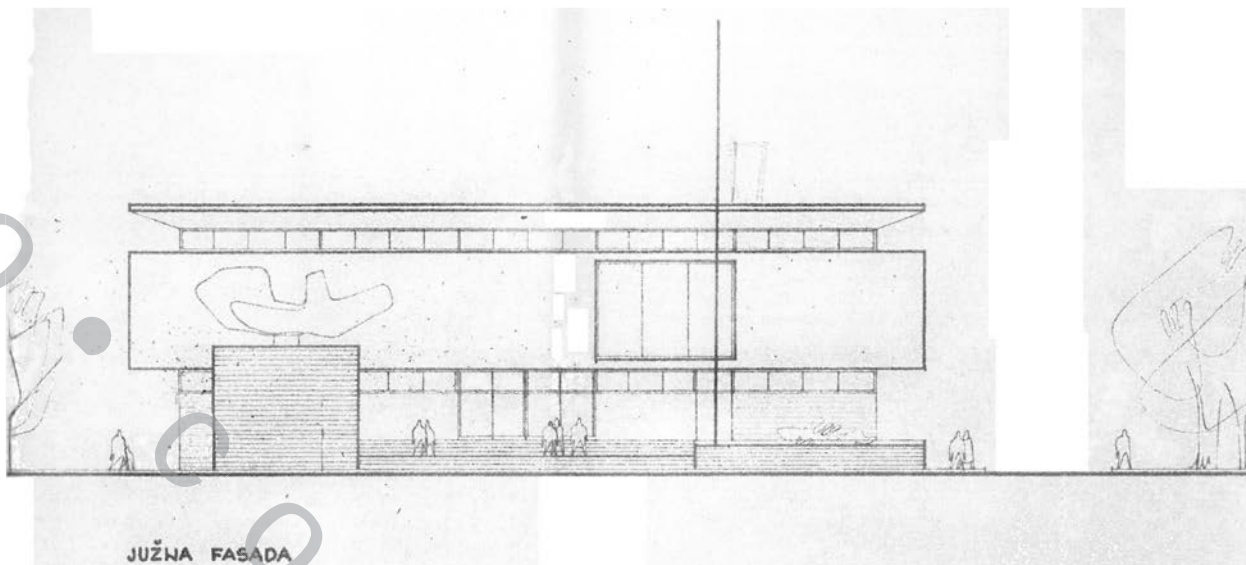

TLOCRT PRIZEMLJA

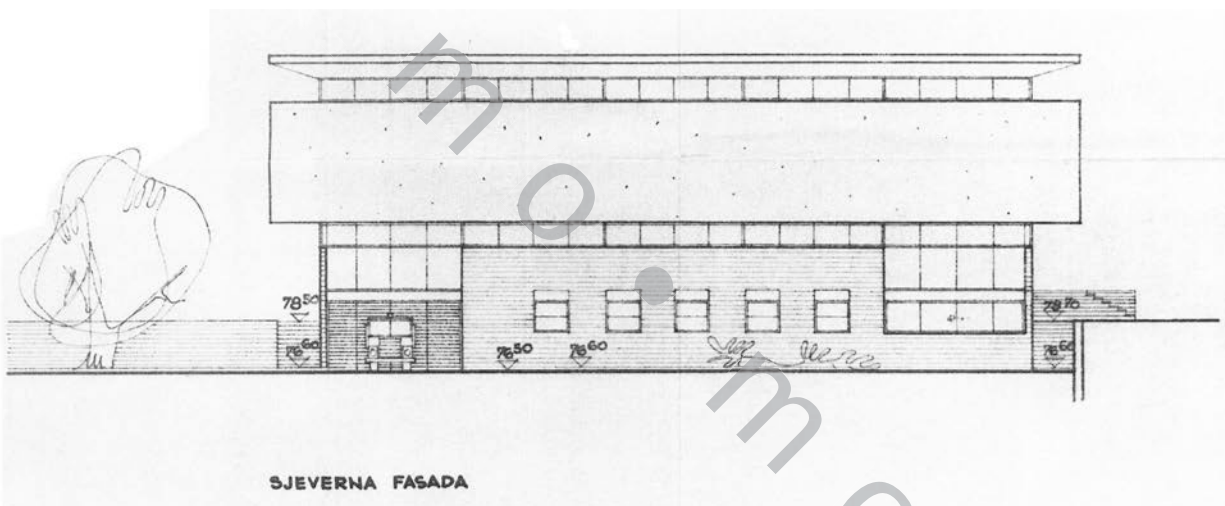
Основа приземља

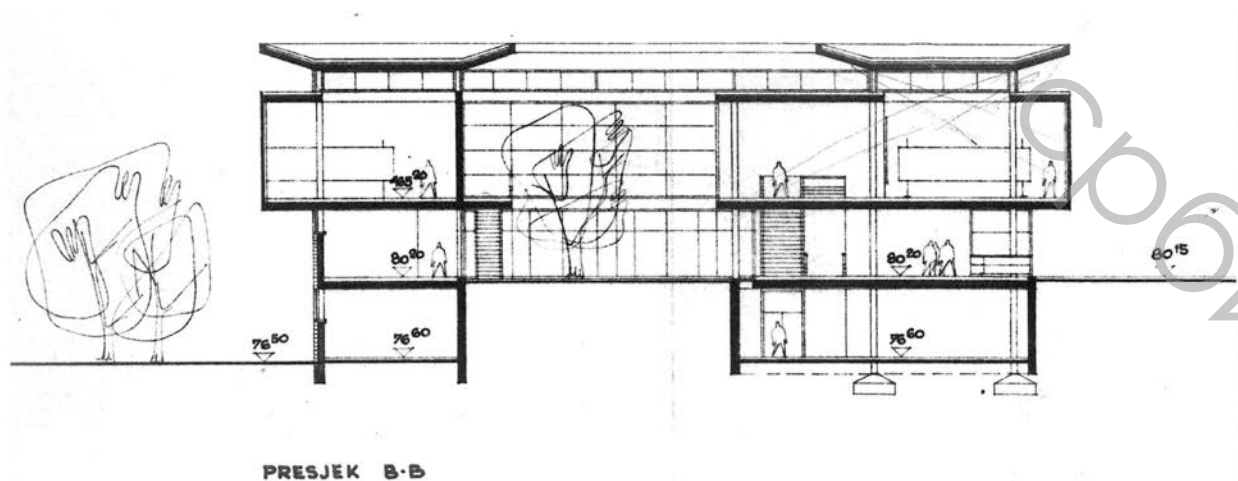
Основа 1. спрата

Јужна (главна) фасада

Северна фасада (сервисни приступ)

Пресек Б-Б